Naziv istraživanja: Iskustva i odnos srednjoškolaca prema sredstvima ovisnosti

Provoditelj: Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije

Godina provedbe: 2017

Kratki sadržaj:
Sveobuhvatno anketiranje učenika srednjih škola na području Koprivničko-križevačke županije provedeno je 1995. godine u organizaciji Policijske uprave. Centar provodio istraživanja 2002, 2007, 2012 i 2017. godine. Godine 2017. anketa o uzimanju sredstava ovisnosti provedena je u svim srednjim školama u županiji (8 srednjih škola). Anketirani su učenici prvih i završnih razreda. Ispitivala se raširenost pušenja, pijenja alkohola, uzimanja opojnih droga i igranja igara na sreću među srednjoškolcima, te prepoznavanje štetnosti opojnih droga i traženje pomoći u slučaju problema.
Istraživanje provedeno među:
Učenicima
Financijski podržano od:
Ministarstvo zdravstva - financiranje publikacije u okviru projekta Zajedno protiv ovisnosti
Ciljevi istraživanja:
Ispitati kakva je raširenost zlouporabe sredstava ovisnosti - pušenja duhana, pijenja alkoholnih pića, uzimanja opojnih droga te igranje igara na sreću, među učenicima prvih i završnih razreda svih srednjih škola Koprivničko-križevačke županije.
Utvrditi postoje li razlike u učestalosti konzumiranja sredstava ovisnosti kod srednjoškolaca s obzirom na dob i spol.
Ispitati u kojoj su mjeri srednjoškolci upoznati s načinom djelovanja i štetnosti opojnih droga, te koji su njihovi najčešći izvori informacija o tome.
Ustanoviti kakva su očekivanja srednjoškolaca u situacijama kad im je potrebna pomoć.
Pratiti kretanje i trendove zlouporabe sredstava ovisnosti među srednjoškolcima u Koprivničko-križevačkoj županiji.
Metode istraživanja:
Anonimna anketa učenika. Provedena je grupno u razredima. Anketni upitnik sastojao se od ukupno četrnaest pitanja - dvanaest pitanja odnosilo se na zlouporabu sredstava ovisnosti, a dva pitanja su bila o spolu i razredu koji učenici polaze. Ankete su obrađene u Zavodu. U obradi i analizi podataka primijenio se software Microsoft Office Excel. Koristeći se metodama deskriptivne statistike, podaci su statistički obrađeni uz upotrebu X2 testa značajnosti, dok se $p<0,05$ smatrao statistički značajnim.
Uzorak:
Broj učenika koji su ispunili ankete: 2.010 (odaziv 90,7%)
Rezultati istraživanja:
Pušenje-Redovito, svaki dan puši 19,6% učenika, 14,7% učenika puši rijetko, dok 65,7% učenika ne puši. Razlika u navici pušenja postoji između učenika prvih i završnih razreda, čak 28,6% učenika završnih razreda u odnosu na 9,7% učenika prvih razreda puši redovito i svakodnevno. Trendovi tijekom petnaestak godina praćenja pokazuju kako je prevalencija pušenja među srednjoškolcima u padu od 2007. godine.
Pijenje alkoholnih pića-Samo 14,8% srednjoškolaca nije konzumiralo alkohol. Od 85,2% učenika koji imaju iskustvo pijenja alkoholnih pića, njih 3,9% je izjavilo da pije svakodnevno. Nekoliko puta mjesečno izjavilo je da pije 39,4% učenika, nekoliko puta godišnje 31,3%, a nekoliko puta tjedno 10,6% učenika. Djevojke u odnosu na mladiće imaju naviku češćeg pijenja alkoholnih pića nekoliko puta mjesečno (42,0% prema 36,5%), ali daleko više mladića nego djevojaka pije nekoliko puta tjedno (14,5% prema 7,0%) te svakodnevno (5,7% prema 2,0%). Učestalost pijenja alkoholnih pića se povećava u višim razredima te je tako samo 10,2% učenika završnih razreda izjavilo da nikada nije pilo alkoholna pića nasuprot 19,8% učenika prvih razreda. Trend navike pijenja se mijenja, udio učenika koji piju nekoliko puta mjesečno i nekoliko puta godišnje ostao je na razini istraživanja iz 2012. godine, porastao je broj

srednjoškolaca koji nikad nisu pili i smanjuje se broj učenika koji piju svakodnevno i više puta tjedno.
Zlouporaba droga-Većina srednjoškolaca nije probala droge (82,3%). Od 17,7% osoba koje su navele da su probale neku od droga, većina njih (12,4%) je probala svega jednom ili nekoliko puta, dok 4,1% njih uzima povremeno, a 1,1% redovito. Uočava se kako su eksperimentiranju s drogama skloniji mladići te učenici viših razreda. Najčešća droga koju navode da su probali bila je marihuana (53,7%), na drugom mjestu je droga koja pripada skupini sintetičkih kanabinoida (Galaxy, Spice i sl) (16,1%), a zatim dolaze neke druge droge (9,3%). Srednjoškolc tijekom ovih petnaest godina najčešće eksperimentiraju s marihuanom ali i sve češće eksperimentiraju s novim drogama koje su dostupnije na tržištu kao što su sintetički kanabinoidi. Udio srednjoškolaca koji su uzimali neku opojnu drogu je povećan u odnosu na istraživanje 2012. godine (s 14,6% na 17,6%).
Znanje i odnos prema opojnim drogama-Srednjoškolci procjenjuju kako posjeduju solidno znanje o načinu djelovanja i štetnosti droga. Njih 41,4% misli kako su dobro informirani i 30,2% jako dobro informirani. Onih koji misle da imaju malo informacija je 17,7% i 10,7% je izjavilo kako gotovo ništa ne zna o drogama. Najviše informacija o drogama dobiju u školi 35,4%, zatim 29,0% putem interneta, te 10,6% putem televizije i 10,5% od prijatelja. U ovih petnaest godina internet i škola su sve češći izvor informacija, a tisak i TV su sve rjeđi.
Najviše srednjoškolaca je izjavilo kako bi se za pomoć obratilo svojima roditeljima (47,8%), što je bilo očekivano jer je naša kultura još uvijek obitelji orijentirana, a zatim prijatelju (31,2%) te stručnoj osobi/doktoru (6,9%).
Igre na sreću-U istraživanju provedenom 2017. po prvi smo put proveli ispitivanje učestalosti igranja igara na sreću (lutrijske igre, igre u casinima, na automatima, klađenje i slično). Prema rezultatima istraživanja, velika većina srednjoškolaca ne prakticira igranje igara na sreću. Tako je 72,1% srednjoškolaca izjavilo da nikada nije igralo igre na sreću, dok je 27,9% srednjoškolaca izjavilo da ima neko iskustvo s igranjem igara na sreću. Od toga, njih 15,2% igra nekoliko puta godišnje dok 12,7% često nalazi zabavu u igranju igara na sreću i to: 5,0% koji prakticiraju igre na sreću jednom ili dva puta mjesečno, 3,7% jednom ili dva puta tjedno, a 4,0% je onih koji prakticiraju igre na sreću gotovo svaki dan. Mladići više igraju igre na sreću nego djevojke. Srednjoškolci završnih razreda više igraju igre na sreću od srednjoškolaca prvih razreda.

Korištena literatura tijekom istraživanja i reference u kojima su rezultati objavljeni:

Rezultati objavljeni u pulikaciji Stanje i trendovi zlouporabe sredstava ovisnosti među srednjoškolcima Koprivničko-križevačke županije - komparativna studija: 2002., 2007., 2012.,2017. Koprivnica: Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije, Služba za javno zdravstvo i socijalnu medicine, 2018. (knjiga)
dostupno na: https://drogeiovisnosti.gov.hr/ovisnosti-i-vezane-teme/droge-i-ovisnost/publikacije/istrazivanja/stanje-i-trendovi-zlouporabe-sredstava-ovisnosti-medju-srednjoskolcima-koprivnicko-krizevacke-zupanije-2018/1370